

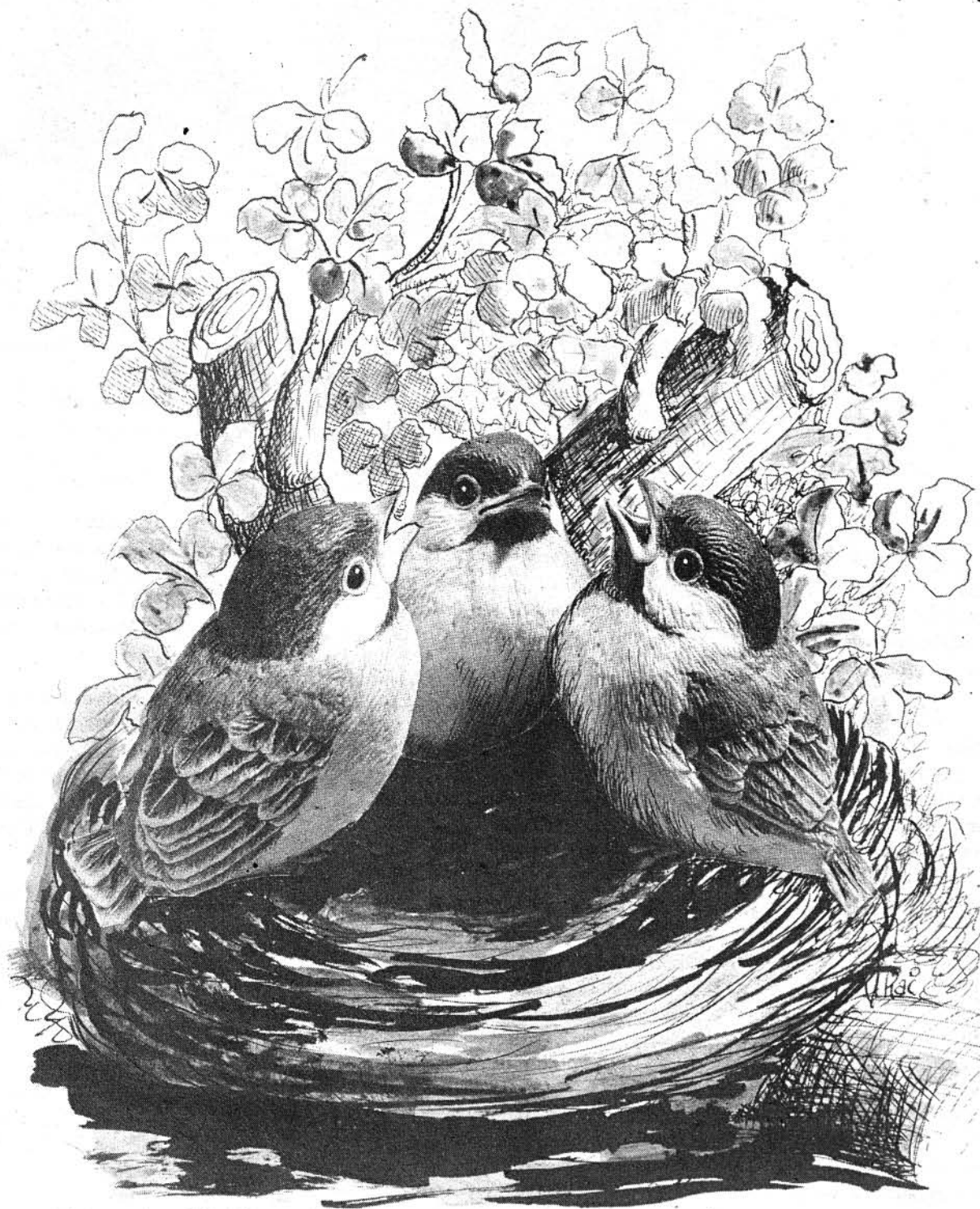
CAP

VERMELL

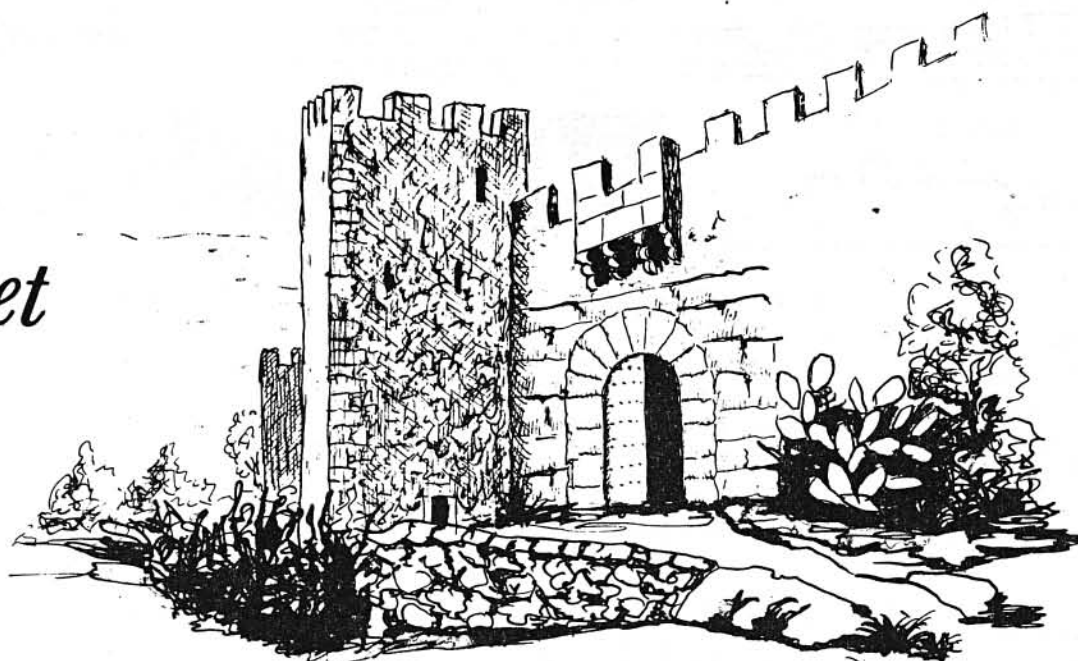
Nº 63

Capdepera-Cala Rajada

Març 1986

portalet

CREDIBILITAT MUNICIPAL

La credibilitat, la qualitat de creïble, s'assoleix més fàcilment des de la confiança que genera allò que ha d'esser cregut. Quan allò en que hem de creure és al nostre abast i ens resulta intel·ligible, major serà la credibilitat que ens mereixerà. Aleshores, qui vulgui esser cregut haurà d'inspirar confiança, posar-se al nostre abast i resultar-nos intel·ligible.

Aquest encapçalament, un xic retorçut, voldriem aplicar-lo, si ens ho permeteu, a la política. Així tendríem que els administradors si volen merèixer la credibilitat dels administrats haurien de fer el màxim esforç per tal que la transparència de la seva actuació generés aquella confiança a que ens referíem. Això és, les administracions central, autonòmica i municipal resultarien creïbles en la mesura que estiguessin a l'abast dels ciutadans que els hi donam suport.

Traslladem aquest supòsit a l'àmbit del nostre Ajuntament. No cal, pel que avui ens interessa analitzar, esbrinar l'actuació municipal des d'una perspectiva política. I no cal fer-ho tota vegada que la democràcia ens permet, cada quatre anys, revocar el crèdit depositat en unes persones i depositar-lo en unes altres. Volem dir, amb això, que podem mantenir discrepàncies sobre l'actuació de l'Ajuntament en matèries concretes, des d'urbanisme fins a l'esport passant pels serveis socials, sense que això suposi el mencap de la credibilitat de la institució com a tal. I aquesta és, en definitiva, la pedra fonamental del joc democràtic.

L'Ajuntament ha d'apropar la seva actuació als ciutadans, i això sols és possible si aquesta actuació és transparent. Per aquest motiu ens pareix important que sigui el mateix Ajuntament, per unanimitat de totes les forces que l'integren, el que dugui a terme les actuacions necessàries que condueixen a clarificar l'administració municipal, per molt que això suposi prendre mesures traumàtiques. No sempre ha estat així, desgraciadament, i tots sabem l'enverinament que ha produït en el poble la manca de diafanitat en l'actuació consistorial.

Pensem que la vida municipal està en el bon camí. Volem creure superades etapes d'obscurantisme i esperar un futur en que la participació popular en la vida pública s'anirà consolidant. Els intents de moralitzar la vida política, ben segur, encara trobaran entrebancs i detractors en aquells que sempre han sacralitzat la manca d'escrúpols i la immoralitat. Però això se pot superar a força d'anar sedimentant la tan necessària credibilitat.

FIRA La ITB és una de les grans fires turístiques que es fan a Europa. Ja fa uns anys els hotelers locals són conscients de la importància de la promoció exterior i solen acudir regularment a aquestes cites. A la ITB-Berlín-86 hi acudiren un bon grapat d'industrials de la nostra zona i d'això en dona compte el Centre Regional de TVE, amb entrevista a Antoni Bonet inclosa. Pareix que dugueren bones noves i que s'espera molta gent aquesta temporada que ara mateix comença.

HEM FET AQUEST NÚMERO:

Joan Nebot
Mari-Germa Melis
Joana Colom
Maria Vives
Pep Terrassa
Llucià Sirer
Mª Antònia Nadal
Jaume Fuster
Coloma Mayol
Manuel López
Bàrbara Flaquer
Ani Muñoz
Antoni Riutort

BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL
BALEAR

Capdepera-Cala Rajada

MARÇ 1986

Carrer d'Es Port, 43

Capdepera

Depòsit Legal: P.M. 497/80

Imprimeix:

APÓSTOL Y CIVILIZADOR, Petra.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

OBRES A la fi se veu moviment per devers el camp de futbol. S'han iniciat les obres de la pista polideportiva i pareix imminent el començament de la tribuna coberta. Dues millores força necessàries i que esperam que no sigui més que una primera passa de cara a la consecució d'un complex esportiu que doni resposta a la demanda social de Capdepera i Cala Rajada.

PORTER Encara que aquesta no sigui la secció especialitzada en la matèria, ens pareix ressenyable el fet que el porter de l'equip infantil de l'Escolar, Antoni Prats, hagi estat seleccionat tant per a formar part de l'equip de Balear que ha de participar en el Campionat d'Espanya, com de l'equip que ha de participar en la competició de futbol-sala Objetivo-92 de TVE. Enhorabona Toni, i a veure si aprofites bé la oportunitat.

PROJECTE ...Mercuri. Aquest és el nom d'una experiència d'implantació dels mitjans audiovisuals a les escoles. Cap Vermell fou convidat a la presentació que tengué lloc a S'Alzinar i esperam que sigui una passa més cap a un ensenyament vertaderament encarat cap al futur.

A QUÈ JUGAM? I seguint amb escoles, aquest és el nom que els monitors esportius dels nostres centres escolars han donat a un projecte força ambiciós per a un autèntic coneixement de les distintes modalitats que poden practicar els nostres nins. Sols falta que els respectius centres entenguin la importància d'aquest projecte i li donin el vist i plau.

ENDEGAMENT De cara a l'estiu, i després que durant tot l'hivern hàgim patit les inclemències d'uns carrers intransitables, s'ha procedit a rentar la cara a algunes zones com són les de Son Moll i Sa Pedruscada. Era una vergonya i ho tornarà ser el proper hivern. En l'estiu, ja se sap, hem de causar bona impressió.

DEFUNCIÓ El passat 20 de febrer morí a Los Angeles de Xile, Pere Melis Rosselló, de 83 anys. Gabellí de naixement i de sentiment, partí cap a Amèrica als 17 anys amb un grup molt nombrós de gabellins i artanencs -Forteza, Pons, Rosselló, Moll, etc.- i formaren allà una autèntica colònia d'Artà i Capdepera. Ell era ja el darrer supervivent dels emigrants d'aquella època.

CONCURS L'Ajuntament ha convocat un concurs de fotografia sota el títol "La festa en imatge", el tema del qual haurà de ser i com se desprèn de l'enunciat, la nostra festa. Els premis per a les fotografies en blanc i negre són de 10.000, 7.000 i 5.000 pessetes, i per a les fotografies en color, de 15.000, 10.000 i 7.000 pessetes. Així mateix hi haurà dos premis de 3.000 pessetes per als concursants de menys de 18 anys. El termini de presentació d'obres és del 15 de juliol al 10 d'agost i amb les que es presentin s'organitzaran sengles exposicions per les festes de Sant Roc i Sant Bartomeu. Ja ho sabeu, a fer fotos s'ha dit.

REFERÈNDUM Això de l'OTAN ja són festes passades. Deixarem aquí un resum per a la història del resultat de les votacions a Capdepera i Cala Rajada, diguent de passada que l'únic acte que s'organitzà durant la campanya fou a càrrec del PSOE amb escassa assistència de públic. Heus aquí les xifres:

Secció 1 (Ajuntament)

SI	289
NO	170
EN BLANC	14
NULS	3

Secció 2 (Teatre)

SI	427
NO	207
EN BLANC	47
NULS	4

Secció 3 (Nereidas)

SI	226
NO	131
EN BLANC	23
NULS	4

Secció 4 (Casa del Mar)

SI	377
NO	177
EN BLANC	45
NULS	0

PERCENTATGE DE VOTANTS	48'8
PERCENTATGE "SI"	65'8
PERCENTATGE "NO"	34'1

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA

EL II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA A LES ILLES BALEARS

Com se sap, entre el trenta-u d'abril i l'onze de maig se celebrarà a diverses ciutats del nostre país, entre elles Palma i altres localitats de les Illes Balears, el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, quan s'escau el vuitantè aniversari d'aquell històric I Congrés Internacional que marcà una fita ben destacada dins la història de la nostra llengua.

Els dos congressos, però, han estat convocats amb motivacions i propòsits ben diferents. En el de 1906 l'objectiu central era enfrontar-se amb la problemàtica de la codificació ortogràfica i gramatical del català modern, terreny en què la llengua es trobava aleshores totalment desamparada. Ara, quan sortosament tenim un idioma amb un grau de fixació semblant al de qualsevol de les llengües normalitzades, cal fer front a una altra problemàtica: l'ús de la llengua, els condicionants socials d'aquest ús i la cerca de solucions per a una comunitat lingüística que té plantejat el repte històric de continuar existint com a tal comunitat lingüística, en un món cada vegada més tecnificat, més empetitit i més interdependent, i on per a les llengües l'alternativa és o ser del tot o no ser res.

El Congrés està dividit en set àrees científiques, una de les quals desplegarà els seus actes a les nostres illes, sota els auspicis de la Universitat de les Illes Balears. És l'àrea anomenada de Lingüística Social, sobre la qual voldríem oferir unes indicacions perquè els lectors puguin fer-se una idea de quina és la tasca que el Congrés es proposa dur a terme en l'àrea que ens ha estat adjudicada.

L'àrea de Lingüística Social, els actes de la qual tindran lloc entre el trenta d'abril i el quatre de maig, és la més lingüística del Congrés, en el sentit que és l'única que estudiarà directament les característiques internes de l'idioma, mentre que les sis restants tractaran sobre les relacions entre la llengua i el context social (l'ensenyament, els mitjans de comunicació, el dret, les institucions, etc.). Òbviament no és que l'àrea de Lingüística Social pugui prescindir dels factors externs. El que ha de fer és analitzar quina és la influència d'aquests factors sobre la llengua mateixa, sobre la seva forma i les seves característiques. En aquest sentit les tasques del Congrés giraran entorn de dos eixos fonamentals: la diversitat de la llengua i la seva unitat.

Pel que fa al primer, s'estimularan els estudis sobre la diversitat de la llengua en el sentit més ampli: estudis sobre les característiques que presenta el català parlat i escrit a cada una de les regions del territori lingüístic, sobre les diferències que hi ha entre el català parlat per cada un dels grups i classes socials o pels diversos grups generacionals, i sobre la forma que adopta la llengua quan és usada en les diverses situacions concretes en funció de la temàtica, el mode de transmissió o la formalitat del context.

L'altre eix és la unitat de la llengua, la màxima expressió de la qual és la llengua estàndard, la varietat comuna, unificada i ben codificada que té per funció bàsica garantir una comunicació supralocal o supraregional àgil, funcional i segura. La fixació i promoció de tal varietat és una de les màximes fites que han d'assolir aquelles llengües que vulguin deixar de ser vernacles familiars i posar-se en peu d'igualtat amb les altres llengües del món. Per això prou que la combaten aquells que voldrien que el català fos únicament un munt de vernacles familiars. L'estandardització del català modern ha estat un llarg procés avui portat feliçment

a bon terme, gràcies a gramàtics genials, com Pompeu Fabra, i amb la participació decisiva -no ho oblidem- d'illencs il·lustres, com Marian Aguiló, Tomàs Forteza, Antoni Maria Alcover o Francesc de B. Moll. Tots ells defensaren sempre una idea que té tot el seu vigor en aquests moments: el català estàndard (que ells anomenaven literari), tot i aspirant a la màxima unitat,

ha de ser un resultat de l'aportació de totes les varietats geogràfiques de la llengua i no la imposició d'una d'elles sobre les altres. Amb tot, resten per acabar de perfilar -i això és tasca que es proposa el Congrés- alguns aspectes del camí que ha de seguir la llengua comuna, les aportacions que hi han de continuar fent les varietats geogràfiques, quins elements d'altres llengües s'hi han d'incorporar i quins s'han de rebujar, com s'ha d'adaptar el català a la constant innovació tecnològica, quins models de llengua han de difondre l'escola i els mitjans de comunicació de masses, etc.

Totes aquestes qüestions es vol plantejar l'àrea de Lingüística Social del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, tot partint del principi que només té sentit plantejar-les si estam ben decidits a fer del català la llengua de tots els moments, de totes les situacions i de tots els qui viuen en aquest país.

GABRIEL BIBILONI
 Coordinador de l'àrea de
 Lingüística Social a les Illes Balears.
 II CONGRÉS INTERNACIONAL
 DE LA LLENGUA CATALANA.

dèclmes afuades

Això de venir a votar

lo de s'OTAN, saltre dia,
me donà tanta alegria
i tan me féu disfrutar
que ara ja no puc estar
ni veig es dies passats
fins que serem convocats
per lo de ses eleccions.
Amb aquestes emocions
es pastors anam llançats.

.....

Se llàstima és que ja es sabia
lo que havia de sortir
i estava molt clar que es "si"
de bon tros s'imposaria.
Fins i tot jo guanyaria
si per sa televisió
me deixaven fer un sermó
com es de qualque polític.
No fa falta ser molt crític
per veure-los es llautó.

PERO LO
IMPORTANTE
ES LOGRAR LA
MAYORIA EN
LA BOLSA

per què ?

PER QUÈ no es trobà altre lloc més que l'am-
bulatori per celebrar el referèndum?

PER QUÈ a algunes zones del poble sols les
hi renten la cara quan ve l'estiu?

PER QUÈ n'hi ha tants de bons per donar ordres
i tants pocs per fer feina?

PER QUÈ al referèndum l'han guanyat tots?

LO DE LA OTAN ES
COMO LAS LENTEJAS
SI LO QUIERES LO Tomas
Y SI NO TAMBIEN

Pepi y ELLA

DURANT EL MES DE FEBRER...

Han nascut:

Llorenç Baltasar Servera
de Joan Manuel i Catalina Maria.

S'han casat:

Manuel Amores Vidal
M^a del Carmen Rodríguez González.

Han mort:

Gabriel Bisquerra Font
Maria Massot Garau
Joan Moll Terrassa

V. LES AIGÜES SUBTERRÀNIES

Aigües subterrànies són les que se localitzen per davall de la superfície del terreny. En aquest informe utilitzaré l'expressió per a referir-me, únicament, a les aigües que flueixen amb una correntia que permet el seu aprofitament mitjançant obres de captació -pous o galeries- o que brollen a fonts.

En els terrenys calissos de les Balears, l'aigua de pluja s'escola amb facilitat omplint els porus de les roques i tots els espais lliures. En canvi, la zona superficial no està mai saturada d'aigua a causa, principalment, de l'evaporació i les filtracions.

A una determinada profunditat, variable en cada cas, les roques estan permanentment saturades d'aigua; aquest espai humit s'anomena mantell aquífer o, simplement, aquífer. La superfície superior dels aquífers s'anomena nivell freàtic i en general reflexa la topografia dels terrenys. Els gorgs que hi ha dins el llit del torrent de Canyamel són zones on la superfície del terreny està per baix del nivell freàtic.

La quantitat d'aigua que pot emmagatzemar-se en el subsòl depèn de l'espai porós o lliure. Dins les roques sedimentàries (arenas, grava, etc.) el volum d'espai buit és molt variable però sempre ens sorprèn per la seva magnitud. Dins les arenas, per exemple, el percentatge d'espai buit oscil·la entre el 25 i el 47%, depenent del tamany del gra; com més gros, més espai lliure.

La roca calissa fracturada o dolomies (grava), molt coneguda a les nostres contrades, té una porositat mitja, entorn del 10%. En canvi les calisses de gra fi i les argiles són gairebé impermeables.

Aquesta sorprenent capacitat de les roques sedimentàries per emmagatzemar aigua és desconeguda a nivell popular, per això resulta inexplicable per a molta gent el que se pugui extreure del subsòl tant de líquid. Sovint he sentit explicacions fantàstiques, com per exemple aquella convicció de que hi ha uns rius subterrànies que ens suministren aigua que es recull en els Pirineus.

Com a punt de partida per a una anàlisi de les aigües subterrànies, "hem de pensar i creure" que l'aigua que extreim del subsòl és la mateixa aigua de pluja que s'ha escolat.

Per a localitzar un mantell aquífer és molt important, doncs, conèixer el tipus de roca del subsòl. En aquest punt els geòlegs tenen la paraula. L'estratigrafia -part de la geologia que estudia les capes del subsòl- és la base de la prospecció d'aigües. Guillem Colom i B. Escandell, geòlegs, en el comentari de la fulla número 672 del Mapa Geològic d'Espanya, afirmen no conèixer cap aquífer important dins els municipis d'Artà i Capdepera.

Encara que els nostres aquífers no siguin importants en quant a la seva capacitat per emmagatzemar o retenir l'aigua de pluja, si hi hagués la possibilitat que gaudissin d'una bona alimentació no hi hauria cap problema per a garantir el suministre. L'alimentació es realitzaria per un d'aquests sistemes:

- 1.- Per l'escolament de l'aigua de pluja.
- 2.- Per l'escolament del tou d'aigua d'un torrent o embassament superficial.
- 3.- Mitjançant l'aigua d'altres aquífers.

Avui, quan el percentatge d'aprofitament dels recursos hidràulics s'acosta al 80-90%, hem d'anar amb cura de no produir una sobreexplotació dels aquífers, és a dir, hem de procurar no extreure una quantitat de líquid superior al que és reemplaçat mitjançant processos naturals. Consider que hauríem de vigilar que el nivell freàtic dels nostres aquífers no davallés més de lo aconsellable, això és, més que el nivell de la mar.

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

cultura popular

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Educació i Cultura

MESTRE ANTONI "LLEÓ" EN LA MEMÒRIA DEL POBLE

No crec que ningú dubti que la confirmació de l'èxit d'un glosador popular la constitueix el fet que el poble, la memòria popular anònima, conservi vius i frescs els textos de les cançons que aquell glosador va compondre anys enrera.

A Lluçmajor, és ben palès, molta gent recorda el nom, anècdotes i cançons de mestre "Lleó", glosador de soca-rel, nascuda a l'esmentada ciutat el 5 d'octubre de 1818 i veí de Lluçmajor fins a les vuit del vespre del dia 27 de març de 1908, data del seu decés. Home del poble, "mosso de margedor", glosador per damunt de tot. Un glosador ajustat al cent per cent als models que d'aquesta tipologia humana n'han indicat els folkloristes. Protagonista d'un extens repertori d'anècdotes arrodonides amb cançons enginyoses com poques, mestre "Lleó" fou autor també de diversos "glosats" que varen esser publicats.

És a rel d'una d'aquestes publicacions ("pleguetes"), "Unions i desunions/de fets moderns i antics/posat en varies cançons/d'on poren prendre lliçons/ets homes grans i petits". (tercera edició en estampa de Felip Guasp a Palma, datada el 1896) que hem cregut oportú el nostre comentari inicial relatiu a la pervivència en la memòria col·lectiva com a senyal d'encert. L'obra de referència és un recull de 102 estrofes (majoritàriament fusió de dues quartetes heptasil·làbiques amb dues rimes consonants, de disposició croada) on l'autor reflexiona i es reconcentra en el passat i el present oferint la seva particular visió de l'individu que intenta sobreviure al si d'una societat injusta. D'aquesta recopilació el poble n'ha assaborit una bona part incorporant-la al patrimoni comú.

Tots els estimadors de la cançó popular mallorquina recorden que el pare Rafel Ginard i Bauçà al seu gegantí "Cançoner Popular de Mallorca" només publicà les cançons per ell recollides de la tradició oral deixant de banda les que havien estat prèviament impreses. Doncs bé, si llegim el tom III del C.P.M., a l'apartat "Localitat", l'epígraf "Espanya en general",

hi trobarem deu cançons. D'aquesta desena, set són originals (així ho prova la publicació citada) de mestre Antoni "Lleó" (vegi's la numeració): C.P.M.: nos. 15-18-19-20-21-22-23; "Unions...": 33-83-32-29-90-35-47.

Anotarem el text d'alguns exemples de mestre "Lleó" (actualitzant-ne només l'ortografia):

33: "A Espanya hi ha un lleó/antic i fort de barram/i som molts qui l'engreixam/amb ses gotes de suor./I amb sa contribució/de sang força li donam,/i si no mos defensam/matarà sa nació".

29: "Si aquest despotisme dura,/que la fe no's pos formal,/Espanya pes natural/pararà en mals ventura;/un tira i s'altre s'atura,/que això resulta amb més mal/que un cap de vent de mestral/a arbre que està en tenrura".

90: "Espanya duu una alenta/i a poc a poc morirà,/i qui la podrà curar/s'enfermedad li aumenta./I si ha d'anar així sempre,/no s'hi podrà viure un ca,/que sa bossa des pagar/ja no té pols an es ventre".

Recollides pel gran folklorista franciscà a indrets tan diversos com Lluçmajor, Porreres, Sineu, Artà, Son Carrió, Manacor, Sant Joan o Petra s'adaptaren molt fidelment al text original del llucmajorer publicat el 1896 (si n'exceptuam la nº 21 del C.P.M., molt canviada, però amb denotació clara de l'origen). Cas semblant succeeix amb la nº 27 de la plaqueta ("D'Orient a Occident/el món d'extrem a extrem va:/un vol peix, s'altre vol pa/i tothom viu descontent./I si Déu omnipotent/pròptem no alça sa mà,/sa sang córrer se veurà/semblant d'un riu o torrent".) a la nº 962 del C.P.M. (tom III, "Vida Humana").

En resum, doncs, si de 102 cançons que componen l'aplec del glosador de Lluçmajor tants d'anys després de la seva publicació i a tants llocs distints, persones anònimes han rememorat un 10% dels textos no calen dubtes sobre l'assumpció per part del poble de l'obra del mestre de paret seca Antoni Garau i Vidal.

MIQUEL SBERT

Lluçmajor, gener de 1986

Que fa

el Consell Insular

en Cooperació i en Ordenació del Territori

La cooperació entre el Consell Insular de Mallorca i els ajuntaments és molt àmplia i es concreta a través del pla d'obres i serveis que proporciona a la població tota aquella infraestructura i tots aquells serveis que contribueixen al benestar social i que afecten primordialment el medi rural o el semi-urbà.

Els plans d'obres i serveis es classifiquen en:

- 1.—Obres d'infraestructura hidràulica (proveïment, distribució i sanejament).
- 2.—Obres d'accessibilitat (construcció i conservació de vies).
- 3.—Obres d'electrificació rural.
- 4.—Obres de servei telefònic al medi rural.
- 5.—Obres d'equipament de nuclis (pavimentacions, urbanitzacions, cementiris, enllumenat públic, centres socials, assistencials, etc).

També es redacten els projectes tècnics que sol·licitin els municipis.

El 39% de la xarxa viària de Mallorca és propietat del Consell Insular de Mallorca que s'encarrega de les obres de conservació, repintada i neteja de cunetes. També són en fase de projecte diverses obres d'ampliació de carreteres.

En relació a l'ordenació del territori, els ser-

veis tècnics emeten informes sobre els plans generals, parcials i altres instruments de planejament en relació amb el pla provincial vigent.

Ha creat i manté el Servei de Prevenció i d'Extinció d'Incendis i Salvament, en règim de col·laboració amb els ajuntaments.

Aquet servei té quatre parcs principals amb infraestructura tècnica i humana àmplia i sis parcs auxiliars que complementen l'acció dels principals. És prevista la creació de parcs locals a la resta dels municipis. S'hi destina una inversió global de 735 milions de pessetes.

Consell Insular

de Mallorca

c/. Palau Reial, 1

El món de l'artesanía necessita una profunda reconversió i actualització. Algunes institucions, com l'Ajuntament d'Artà, han mostrat una preocupació perquè no es perdi del tot la cultura artesanal i han donat unes passes per a conservar-la. "Cap Vermell" ha volgut acostar-se i escoltar a alguns dels treballadors o empresaris que més coneixen la nostra indústria artesana de l'obra de pauma. Els entrevistats són: JOAN GARAÜ "BESSÓ", MIQUEL FLAQUER "COIX", MARGALIDA LLITERES "CATOIA", MARGALIDA BLANES "PINTORA", FRANCISCA MERCANT "CASTES", JAUME SANCHÓ "NIU" i SANTIAGO ASO.

¿QUINA CLASSE D'OBRA DE PAUMA FEIS ACTUALMENT?

JOAN GARAÜ.- Just faig graneretes.

MIQUEL FLAQUER.- Ara només pint. Aquí baix, a Cala Rajada, ningú fa obra.

MARGALIDA LLITERES.- Senalletes, senalletes amb tapadora, maletins, bosses, qualque bres.

MARGALIDA BLANES.- Maletins i bressos d'al.lot petit de punt de malla.

FRANCISCA MERCANT.- Antes feia coses molt guapes que estic endarrer com les sabia fer, però ara només faig senalletes.

¿CONSIDERAU QUE ÉS UNA OBRA QUE TÉ QUALITATS PER A COMPETIR DINS EL MERCAT?

JOAN GARAÜ.- Sa granereta serveix per moltes coses, sobretot per a esquitxar. Té moltes qualitats.

MIQUEL FLAQUER.- Tendria sortida i qualitats si hi hagués gent amb idea que hi fes feina. Hi havia gent que sabia fer coses noves. Record que després de sa guerra baren treure uns "bolsos", maletins, maletes. Hi havia molta varietat. Quan jo era petit venien paumes de color verd i vermell; un manat valida deu cèntims. Després, com que jo sabia pintar, vaig treure combinacions de colors, groc, verd, vermell i blau. Llavors aprengueren a brodar s'obra de pauma amb aquests quatre colors i va tenir una gran sortida.

MARGALIDA LLITERES.- Me pareix que no podrà competir perquè ben prest no hi haurà ningú que en faci.

MARGALIDA BLANES.- No s'ha valorat lo que val, no s'hi pot guanyar un jornal normal. Pensau que si el poguessin guanyar dins ca seva, ses dones que hi estan acostumades de tota sa vida, no anirien a guanyar-lo fora.

FRANCISCA MERCANT.- Pentura pot competir en es mercat. Pens que si es que la venen no hi guanyaven res no ho farien, però es que la fa no hi guanya res.

¿QUINS CANVIS RECOMANARIEU PER A MILLORAR I FER LA FEINA MÉS RENDABLE?

JOAN GARAÜ.- Ses graneretes duen molta feina: compondre, escapçar, banderar, fer el mànec, cordar i pentinar. Lo únic que podem canviar és es cordar, que ara ho feim amb pita o alambre. També podríem mecanitzar-ho un poc.

MIQUEL FLAQUER.- Trobar gent que hi tenguí gust. Avui en dia també hi ha molta competència.

MARGALIDA LLITERES.- Procurar fer sa feina ben feta. Un des mals de s'obra de pauma a Cap depera és que mai han sabut diferenciar s'obra ben feta de sa que està mal feta i a tota l'han pagada igual.

MARGALIDA BLANES.- No veig manera de fer-ho.

FRANCISCA MERCANT.- No sé que t'he de dir, ho veig malament, perquè si fos més cara se'n vendria menys. S'obra no treu res, només en poden fer es jubilats que ja tenen sa paga assegurada; si s'hi haguessin de viure es morrien de fam. Pensa que un feix de paumes val 2.400 pessetes. Una senalleta d'onze val tres-centes cinc pessetes. Necessites més de tres hores per fer es brins, sa llata i esporgar, i dues per cosir. Després hi has de llevar lo que valen ses paumes

¿VOS HEU PLANTEJAT DEIXAR DE FER FEINA D'OBRA DE PAUMA? ¿PER QUINS MOTIUS?

JOAN GARAÜ.- Un temps eren catorze cases que feien graneretes, ara just se'n fan a dues cases. Noltros, entre tres, hem arribat a fer, en una setmana, 20 moles de graneretes i a cada mola n'hi ha 120. Ara això no es pot fer, no trobaríem material ni compradors.

MARGALIDA LLITERES.- Sa feina que faig és per no estar aturada, està molt mal pagada.

MARGALIDA BLANES.- He deixat de fer obra de pauma perquè no puc guanyar es jornal. En s'estiu surt a fer feina i en s'hivern en faig perquè m'agrada fer-ne.

FRANCISCA MERCANT.- No, no ho he pensat. N'hi ha que no volen fer llata perquè no treu, i jo m'estim més guanyar qualque cosa que no res. Trob que és una llàstima que es

perdi perquè, sobretot pes vells, és un passatemp que sempre deixa qualque cosa. Ara no hi ha ningú que n'apregui i molts des que en feien han deixat de fer-ne.

.....

¿QUINA CLASSE D'OBRA DE PAUMA ÉS LA QUE TÉ MÉS VENDA ACTUALMENT? ¿SE SEGUEIX FENT LO MATEIX DE FA CINQUANTA ANYS O S'HA EVOLUCIONAT?

JAUME SANCHÓ.- Se ven s'obra que se fa dedicada an es turisme: maletins, senalletes d'ansa llarga i també qualque article d'importació. Antes se feia obra de bressos per al.lots, senalles per fer feina a fora vila i per sa construcció, senalletes per sa compra. Tot això ha estat substituït per materials més moderns com són senalles de goma, senalletes de plàstic, etc. Se fan més articles de bosseria dedicats an es turisme.

SANTIAGO ASO.- Se ven tot lo que sigui bosseria, cistells per anar a comprar, senalletes. Si en fessin més, se vendrien cofes per anar a fora vila. Lo que ha decaigut molt és es bres, se demana però hi ha poca producció perquè ses dones són d'edat i les costa fer aquestes peces grosses. S'estimen més fer senalletes o llata tota sola, que també és un problema perquè sa llata no es pot comercialitzar, s'ha de cosir i no trobes dones que ho fassin. Això és un negoci que en lloc d'anar per amunt va per avall.

¿QUINS CANVIS RECOMANARIA PER A MILLORAR LA COMERCIALITZACIÓ DE L'OBRA?

JAUME SANCHÓ.- S'obra de pauma, com tota s'artesanía, té es problema que se fa a mà. Això fa que surti molt cara i per contra tot lo que se fa a màquina surt més barat. Així i tot, lo que se guanya fent obra de pauma és molt poc. Sa possibilitat que ses mans guanyin a ses màquines és pràcticament impossible. Sa gent jove, com és normal, se dedica a altres coses més productives. No hem d'oblidar que vivim a una zona turística on es nivell de vida és molt elevat.

SANTIAGO ASO.- S'ha de tenir en compte s'importació de producció de Xina, Marroc i Portugal. Ses peces no estan tan ben fetes, però es vinagre fa mal a n'es vi. Ses cistes de Marroc i Portugal fan molt de mal perquè degut a que sa mà d'obra és més barata també fa que ho siguin es seus productes i és molt difícil comercialitzar sa senalleta.

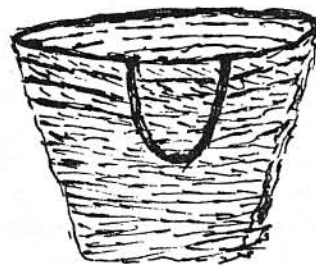
A noltros no mos ha quedat més remei que importar-ne també si hem volgut anar tirant. Aquí és zona turística i hi ha poques dones de menys de 60 anys que facin obra. És cert que els preus que se paguen són baixos comparant amb es cost de sa vida, però no es pot pagar més perquè no se podria vendre.

¿POT SUCCEIR QUE ELS PRODUCTES D'IMPORTACIÓ SUBSTITUEIXIN COMPLETAMENT A LA NOSTRA OBRA DE PAUMA?

JAUME SANCHÓ.- Actualment se duen molts de productes d'importació, són més barats perquè procedeixen de països on el nivell de vida és molt més baix. Que puguin substituir completament es nostros és gairebé impossible, però arribarà es moment en que, degut a ses circumstàncies, sa nostra producció serà nul·la. A Capdepera, gent de menys de cinquanta anys que faci obra ja no se'n troba. Com és natural, si noltros volem subsistir com a comerciants, hauren de recurrir a aquests articles d'importació. Però també tenc dubtes que si això arriba a succeir noltros tenguem possibilitats de vendre, perquè si lo de Mallorca sempre s'ha comprat és perquè duia un segell de qualitat.

SANTIAGO ASO.- Jo ja ho he contestat en part.

I a aquests factor s'ha d'afegir que per a comercialitzar es productes d'aquí se necessita un representant que se'n duu un 10 o un 15%, hi ha s'agència, es vaixell es vaixell que cobra 25 pessetes per quilo, s'embalatge (una caixa de cartó cal 500 pessetes). Tot això s'ha de carregar, després hi ha sa manipulació, sa gent, es seguros, etc. A Mallorca sols resten Capdepera i Artà que segueixin fent obra de pauma, i a sa Península en fan a sa part d'Alacant, però de més baixa qualitat.

¿CONVENDRIA PROMOCIONAR AQUESTA ARTESANIA? ¿COM?

JAUME SANCHÓ.- Pens que sí, baix d'un punt de vista particular. Sempre serà un mèrit sobre fer una senalleta ben feta. És una cosa molt diferent a haver-s'hi de guanyar sa vida. Crec que es gran problema de sa nostra artesanía està en es guany. Com? No seria cap desbarat que, asixí com a s'escola s'ensenya a fer manuals, rés més bell aprendre de fer llata. Així mateix, tenc coneixement que a s'escola s'ha fet qualche cosa d'això.

SANTIAGO ASO.- Aquí ha faltat una ajuda, no sé si d'es Govern o de part de qui, però s'artesanía no ha estat protegida. A s'escola s'haurien d'haver fet uns cursos per ensenyar es nostros al.lots, no sols a fer obra de pauma, sinó també ensenyar sa seva història, d'on ve, per què només hi ha garballons a Capdepera, Artà, Pollença i Adraitx. Noltros que en sabem un poc estam disposats a col·laborar en lo que sigui perquè es nostros al.lots coneguin aquesta artesanía que és tan nostra.

PRIMERA BAULA

Vos agradaria més que no ho contàssim, eh, l'amo en Jordi, que aquella temporada anaveu fora corda? Però, tanmateix, ho contarem.

Anàveu com abstret, amb l'ànim suspès per quelcom extraordinari. Se vos notava molt. Teníeu com a rauxes, emperò, contradictòries. Teníeu dies que ens omplíeu d'afalacs, ens encoratjàveu amb demostracions d'afecte, ens tractàveu agradablement, amb un ample somriure. I tot d'un plegat, sense raó aparent, ens passàveu pel costat sense mirar-nos, capbaix, ajupit i, fins i tot, malcarat. Llavors, ni afalagadures ni somriures. Llunyà i abstret. Com un mójol.

I la que més ho devia notar era madò Claretà, la vostra esposa. Aquestes coses, l'amo en Jordi, i a la vostra edat, sempre les nota de cop l'esposa. Però ella callava i sofria. Ho portava amb resignació, com una creu. Sense dir res a ningú. Les qui ho comentaven de bondeveres eren les colidores, mentre baranaven, sota l'olivera grossa. Cosa li passa a l'amo, deia la Costerana, ell d'ordinari no és tan amable. Ni tan mójol, li contestava la Rupita, a vegades sembla absorbit per mals pensaments. Una altra també hi deia la seva: ell pentura la dona no li fa el llit tou. O que a ell li agradaria tovar-ne un altre, deia na Bet. No diguis bestieses, que l'amo en Jordi no és d'aquests. Com ho saps tu que no ho és d'aquests? Jesús, com ho sé! És veu a la llegua que és un home així com toca. A un home així com toca, com deis vos, també li penja enmig de les cames, madò Rupita. Bruta! no pots passar sense amollar la grosseria. Ah! unes les diuen i d'altres les fan, a les grosseries. Bruta, més que bruta!

I vos a lo vostre, eh, l'amo en Jordi? Sense parlar-ne amb ningú. No n'hi parlàreu mai a en Tomeu, el pareller major? Li teníeu molta confiança. Ho recordau? Li contàveu que vos i la madona Claretà, la vostra esposa, en qüestions de llit no ho encertàveu gaire. Ella sempre se queixava de que li feieu mal. I vos, clar, l'estimàveu i vos absteníeu moltes vegades. Fins que vengué un dia en que tot l'any era quaresma. Quan començà, l'amo en Jordi, aquesta quaresma tan llarga? Aquella porqueret de pèl roig, recordau?, se pensava que vos i en Tomeu... Però no, no era això. Què era, l'amo en Jordi? No ho voleu dir? Tanmateix ho direm. El lector té dret a saber-

ho. El lector hi té tot el dret. I ho sabrà, no ho dubteu.

Tot començà aquell dia a la marjada de dalt. Hi trobàreu n'Aina que collia l'olivera esbrancada. Tenguéreu un prompte i li envergàreu grapada a les anques. Ella no digué ni piu. Seguí amb la feina. Vós vos allunyàreu un poc empegueït per l'atreviment, però pensàreu: calla, idò hi consent. I ja no paràreu de pensar en ella. A la nit pujàreu a contar-ho al pareller. Pobre Tomeu, hi posàreu tanta ardència en el relat que l'encalentíreu de bondeveres i, cansat i tot com estava, quan el deixàreu sol, se donà maneta. Des de llavors solament pensàveu i desitjàveu tornar-vos trobar amb n'Aina tots sols. Jo per mi que la vigilàveu, perquè no trigàreu gaire en realitzar el vostre desig. I fou al mateix lloc, sota l'olivera que la neu havia esbrancat. No li diguéreu res. Les mans substiuïren les paraules.

Tot d'un cop l'abraçàreu i d'una abrivada, per l'escotadura de la brusa, li mossegàreu un pit. Ella no va dir ni piu. Vós tampoc. Vos allunyàreu, no tan empegueït com la primera vegada, però també pensàreu: calla, idò hi consent. I a la nit ho contàreu a en Tomeu. Tot, fil per randa. Que si l'estatura de n'Aina s'acoplava bé a la vostra, que si amb l'abraçada havíeu sentit la seva cuixa dins les vostres, que si el pit era dur i abundós, que... I el pobre Tomeu, torna-m'hi tornei a la maneta.

Des d'aquell dia quedàreu esclavitzat, l'amo en Jordi. Ja no tenguéreu pensament més que per n'Aina. Estudiàveu les possibilitats, totes les possibilitats que tendria sobre un catre, perquè vos ja no pensàveu més que en el llit. Ella, vos i el llit. El llit, vos i ella. Vós, el llit i ella. Tres paraules distintes per a un sol fet vertader: el coit, la possessió.

Sou molt egoista, l'amo en Jordi, només pensau en vos. Ja ho deia la madona Claretà, la vostra dona, tan disminuïda, tan senzilla, tan sensible, que al llit vos comportàveu com un brau. I ella no podia amb les vostres envestides. I ara no hi pensau, no, en n'Aina, si hi vol o no hi vol anar amb vos al llit. Vós i ningú més. I això no està bé, l'amo en Jordi. A un joc de dos, els dos compten. Creis de veres que n'Aina calla perquè hi consent? Anau amb cura,

l'amo en Jordi, que podria ser que el que vos creis que serà solament una empena, per voluntat de n'Aina es pot convertir en un estira i amolla molt perillós per vós. I per la madona Claretà.

I la trobareu a l'era a n'Aina, aquell dia horabaixando. Cap dels dos obríreu boca. Vós, més agoserat que mai, li alçàreu la falda i vos baixàreu els calçons i, au!, quan calla és que hi consent. I en féreu de les vostres, fins que volguéreu. Ella callada. Ni un sospir. Ni un ai. Ni un gemec. Tot en silenci. Com vós volíeu, eh, l'amo en Jordi? Com vos volíeu. I vos allunyàreu més satisfet que en Xeta, pensat: calla, idò hi consent.

Aquella nit, dins el llit amb la madona, vos dormíreu de cop, somiàreu i roncàreu més que mai, i encara que vos rentàreu amb sabó, dins el cossi esmorrellat, per a dissimular l'olor que vos quedà enganxat de n'Aina, la vostra dona s'adonà de que aquella nit no era com les altres. I quan dormíeu vos ensumà, i més fondo que el perfum del sabó en sentí un altre que ella coneixia bé. I és que quan una dona ha vist un home en calçons blancs, com deia sovint la madona, ja no té secrets per ella. Vos ho endevinà, l'amo en Jordi, que aquella nit li havíeu posat banyes. Però va callar i es va embeure el cop, com la figuera.

L'horabaixa següent -ho recordareu sempre, eh, l'amo en Jordi?- tornàreu trobar n'Aina a l'era. I gaudíreu com mai havíeu gaudit amb una dona. N'Aina fou generosa i s'acoplà plenament al vostre joc. Per primera vegada semblà que sí, que hi consentia. I parlà. Després parlà. Quin cop, l'amo en Jordi, quin cop! Quedàreu de cul. Ho recordau? Clar que ho recordau. Vós ja vos havíeu pujat els calçons i ella baixat la falda. Allargà la mà cap a vós i vos digué: "Són cinc-cents duros". Què? El que heu sentit, l'amo, cinc-cents duros. Cent per la grapada a les anques, cent per la mossegada, cent per lo d'ahir i dos-cents per avui. Però i això és una doblorada! I cinc-cents duros tu no els has vist mai reunits! Per això, l'amo en Jordi, perquè no els he vist mai i perquè tampoc havia sentit mai un home sobre mi. Ah no, nina! Tants de doblers, no! Has callat sempre, i qui calla hi consent. Els vostres bramuls són inútils, l'amo. Si demà al migdia no hi ha els cinc-cents duros sota aquesta pedra, ho contaré tot a madò Claretà.

I ho contàreu tot al parell. I en Tomeu, pobre home, perdé l'enravenada i no hi hagué maneta que hi valgués. No dirà res, l'amo, no

passeeu ànsia. Ella sap que si xerra qui més perdrà serà ella mateixa. Això de dones! Són com les gallines, esqueinen després de fer l'ou. I si parla, Tomeu? Que ha de parlar, home! A més, això que vos demana és una doblorada! Un dineral, Tomeu. Jo no els tenc ara, així, de prompte. Tranquil, l'amo.

Però no hi quedàreu tranquil, eh, l'amo en Jordi? I tota la nit donàreu voltes dins el llit, sense poder cloure son. I la madona: Jordi, que no dorms anit? No ho sé, Claretà, estic nerviós. Dorm tu, al manco. Estàs calent. Ui, Jordi, ja no estàs per segons quins trots. Això és l'edat. Sí, tenc com a calrades, deu ser una pujada de sang. Idò pren llimona bullida, ara te'n faré una tassa. I la vos prenguéreu a la tassionada, però la son no comparegué. Féreu l'adormit i cadellàreu fins la matinada.

Vos llevàreu prest, més prest que en Tomeu, que sempre s'aixeca abans de l'alba. I hi anàreu al llit del parell. En Tomeu, pobre home, tampoc no havia dormit, pensant que ell sí que els hi donaria als dos-cents duros a n'Aina, per a tenir-la un vespre al llit. Ell no n'havia tastada cap de dona des que tenia vint anys i n'anava afamegat de dones. I ara que s'havia dormit somiant que n'Aina es colgava amb ell, estén la mà i es troba amb l'amo assegut al llindar del llit. O sou vós? Sí, Tomeu, necessit que em facis un favor. Si puc. Pots. Idò comptau amb ell. Necessit que em prestis els cin-cents duros. Jo sé que els tens. Fa anys que en guanyes i no en gastes cap. Sí que els tenc, l'amo, però... No passis ànsia, els te tornaré en vendre l'oli. Bé. I en Tomeu, pobre home, ficà la mà per un forat de la marmega i va treure una bossa i vos donà, l'amo en Jordi, els cinc-cents duros, que posàreu, flastomant pestes, sota la pedra redona de l'era.

A l'horabaixa, n'Aina agafà els doblers i vos esperà, l'amo en Jordi, nua sobre la palla, per a regalar-vos tota una nit d'amor. Però vós, renegant de totes les dones, vos empeçolàreu la tassionada de llimonada bullida que la madona Claretà, per a rebaijar-vos la sang, vos havia preparat.

I en Tomeu, pobre home, sense gens de son, passà per l'era i, aquella nit, sense necessitat de maneta, gaudí com un foll de la generositat de n'Aina i la blanor del paller.

LA RESIDENCIA DE LA GENT GRAN

En aquest poble, en anomenar "La Residència", tothom entén clarament que es tracta de la construída -en el solar de lo que antany fou el vell i original "Hotel Castellet"- per l'Obra S. "Educación y Descanso", de l'antiga Organizació Sindical. I que després passà a ser regida per l'Instituto Social del Tiempo Libre, del Ministeri de Treball. I que, actualment, dirigeix la Conselleria de Turisme de la Comunitat Autònoma de Balears.

Gran edifici construït amb les dependències següents:

Entrada i recepció; 2 sales d'estar, una d'elles amb TV; Saló menjador; Bar-cafeteria; Biblioteca-escriptori; Sala infermeria. I els corresponents serveis de cuina, intendència i de personal. Així com dues terrasses: una marítima i l'altra coberta. A més de les 75 habitacions dormitori (amb 2 i 3 llits), ja que és Residència Familiar.

Emperò en la ment de moltíssims majors roman viu el desig de que es pogués dedicar, en llur totalitat, el bell edifici, a Residència per a la Tercera Edat, donant-li així encar un contingut, un objectiu més social, per a poder atendre d'aquesta manera a totes aquelles persones més necessitades d'ajuda o d'una calor convivencial. En això s'està. Serà factible? Se convertirà, aquest desig comú, en palpable realitat, dins una data més o menys pròxima? És una utopia? Una quimera? Un somni? Quelcom forassenyat?

Vegem-ho:

Molts de nosaltres voldríem ser optimistes en aquest sentit, per a la viabilitat d'aquest mateix anhel, però no s'escapa de la nostra atenció que poden sortir algunes resistències fins poder lograr aquest objectiu senyalat.

També s'hauria de fer ara l'advertiment de que avui en dia -i molt especialment a les Illes Balears- un gran número d'hotels, hostals, residències i autèntiques ciutats de vacances, estan oferint vacances, durant tot l'any, a uns preus francament raonables i a l'abast d'un gran número de productors, de la qual cosa ve a col·legir-se que no és realment imprescindible aquesta Residència per a tals efectes vacacionals, i de descans i oci dels treballadors, en termes generals.

No oblidam, per ara, les dificultats que poden anar sorgint fins a la culminació d'aquest objectiu final -la reconversió total de la Casa en residència per a gent major- donats els grans interessos per part de l'Administració i dels

distints Sindicats Obrers (i encara de la Patronal), per tal de fer-se, d'una vegada per totes, amb el patrimoni sindical (del Règim anterior), a la propietat del qual tots al·leguen ser-ne creditors.

Ara bé, i per al cas que es planteja, quasi lo mateix podria ser si el resultat final de pertinença d'aquest gran Patrimoni Sindical se decanta a un costat o a l'altre, tota vegada que qualsevol de les parts ha de ser, és i serà prou sensible a la necessitat vital, peremptòria, d'acollir i recollir als nostres majors en una bella i confortable edificació, digna d'ells. Principalment quan la malavejada vida moderna a penes deixa temps per a l'atendència dels més vells. I, moltes vegades, habitant en petites vivendes que sovint no disposen d'espai físic per a les generacions majors, que pareix que no hi caben i molesten amb les seves xacres i algunes rareses.

Això no hauria de significar, necessàriament, fer un mal servici a l'Administració, al privar-la d'una de les seves nombroses instal·lacions. Potser fos al contrari, per la senzilla raó de que aquestes Residències actualment són deficitàries -com sempre foren- mentre que al reconvertir-la per als majors se podria sostenir bé, amb els conseqüents emoluments d'aquests nous residents.

Això no és sols una súplica o un desig personal, sinó l'expressió del sentir generalitzat dins un ampli i majoritari sector de la gent de Capdepera i Cala Rajada.

Com a colofó, s'ha de reblar aquesta exposició amb quelcom fefaent i posar l'èmfasi significant que l'extensa xerxa de residències, per a l'ús i esplai del món laboral espanyol, de l'antiga Obra Sindical "Educación y Descanso" -3 Ciutats Residencials i 33 Residències (familiars, masculines i femenines- a les Balears compta precisament amb dues: una a Ca'n Picafort i l'altra a Cala Rajada. Aleshores, és forassenyat demanar que es dediqués una als treballadors en actiu i l'altra destinar-la totalment i exclusiva als nostres jubilats?

Així doncs, estarem atents als "doctors polítics" sobre lo que resolguin, en un futur més o menys immediat, per al destí millor i últim d'aquesta bella edificació que representa "La Residència", orgull tant de l'Administració com de tot el poble, i que seria, indefectiblement, una joia per als majors, els nostres estimats padrins i padrines, mereixedors de tot el nostre respecte i atenció, per tot lo que han fet i encara representen davant la societat.

I per si hi havie dubtes, el dia 12 ens colgàrem definitivament europeus i demòcrates, com Turquia, otaneros fins a la rel dels cabells. Demòcrates com fou el Portugal salazarista i europeus com el Canadà. És fantàstic això de l'OTAN. I a això ho diu un que no té el més mínim afany desestabilitzador, cosa que no podrien dir més de dos atlantistes "de tota la vida".

El que cal ara, és que el Govern compleixi al peu de la lletra el preàmbul de la pregunta del referèndum: NO NUCLEARITZACIÓ DEL SOL DE L'ESTAT ESPANYOL, DISMINUCIÓ DE LA PRESENCIA DE FORCES USA I NO INTENGRACIÓ EN L'ESTRUCTURA MILITAR DE L'OTAN. Sé que a mi no m'escolten, però així i tot ho seguiré recordant permanentment.

Però aterritzem i tornem a la realitat immediata i quotidiana. Els hotelers van contentons. Pareix que la temporada se presenta bé. I això és bo. Pens que és bo. I s'ha de reconèixer que els hotelers, com a formiguets, s'ho saben treballar. Estava jo, fa uns dies, mirant tranquil·lament el televisor, i quina no seria la meua sorpresa quan un reportatge de la Fira Turística ITB-Berlin 86, ens oferia imatges d'en Toni Bonet, Biel Gamundí, Joan Domenge, Miquel Ferrer (entre els que vaig poder reconèixer), que s'afanyaven per "vendre" Cala Rajada a la ciutat alemanya. El regidor de cultura, que no actuava com a tal, fou entrevistat. Me va parèixer que els nostres representants feien bon paper. La competència és forta i així pareixen haver-ho entès els hotelers locals.

Mentrestant, l'Ajuntament té en marxa un concurs d'idees per a l'ordenació de la Plaça dels Pins, amb premis considerables. Me pareix bé (lo de l'ordenació de la Plaça, no lo dels premis, que seria molt discutible). I me pareixeria millor si ves 'el mateix afany en ordenar alguna plaça del nucli de Capdepera. Però, ja se sap, a Capdepera no hi ha turisme...

Pareix que la dreta política local va esvelotada. El PDP s'està gestant a l'ombra de la "Moncloa" de l'Avinguda Amèrica. M'agradaria sobre a què i a qui dona resposta aquest nou partit i quin és l'espai que pretén ocupar i quina capacitat tindrà d'entendre's amb AP i que hi ha, a més de la política, darrera tot això, i que en pensen un poc més enllà de la "Moncloa" (mateixa Avinguda Amèrica), i qui és l'home fort d'aquesta moguda, i quina plataforma s'utilitzarà (o s'està utilitzant) per al llança-

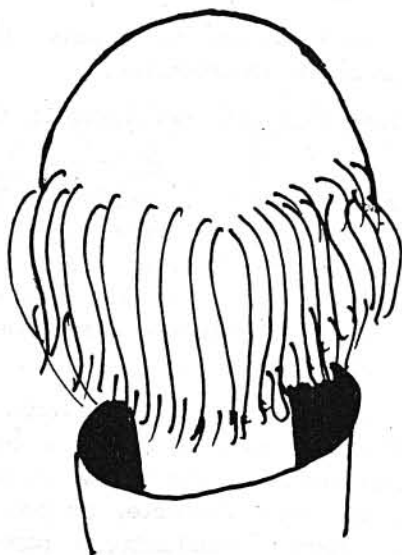
ment d'aquesta nau espacial, i quin paper pensen fer en el futur (si és que pensen fer qualche paper). Sí, magradaria sobre moltes coses.

És confús el panorama. Un ja no sap molt bé on té la dreta i on té l'esquerra. ¿No teniu la sensació de que una mena de boira dilueix les siluetes polítiques? ¿Per què ens volen confondre? ¿Per què no ocupa tothom el lloc que li correspon, o el lloc que li doni la gana, però amb totes les conseqüències? Tornaran venir eleccions de tot tipus i ja me direu que en feim. ¿A qui votar? Tot s'està convertint en una massa llefiscosa on tothom pareix que pot fer qualsevol paper amb tota impudícia. Ni principis ni un llamp. Salvese quién pueda!

Hi ha una anècdota del referèndum que me passava per alt. I s'ha de dir. És d'aquestes que només passen per aquí. L'Ajuntament no trobà altra dependència de la Casa de la Vila més que l'ambulatori per fer les votacions. No en trobà d'altra! Així, la gent del nucli de Capdepera que aquell dia necessità els serveis del metge va haver de baixar a la Casa del Mar de Cala Rajada. Que no me contin històries ni me posin excuses, que estic disposat a que cap d'elles me convenci. Me pareix una pardalada i d'aquí no em treuen.

Ara no me ve res més al cap. Que estic tancat, vaja! I més val deixar-ho així que no començar a divagar sense to ni so. La vida del poble no és excessivament emocionant ara, després de lo de la OTAN. Els partits de l'Ajuntament s'avenen com un rellotge i no donen gens de joc als qui hem d'escriure coses. Això ja és massa normalitat! ¿No és una mica avorrit aquest Ajuntament?

Una recomanació final. Llegiu. Lo del vídeo vos pot fotre el cap. Llegiu. Vos ajudarà a pensar. Llegiu. Està bé anar al futbol i al basquet, però llegiu. Gastau llibres. Consumiu llibres. La televisió, ja ho veis. Llegiu. Pocs plaers podreu experimentar en la més absoluta intimitat. No tenc cap llibreria jo, ni soc representant de llibres, però llegiu. I deixauvos aconsellar, que hi ha massa gent que escriu i n'hi ha que no diuen res ni vos seran útils per res. Hi ha moltíssim de bons llibres. Llegiu. En català si pot ser. Llegiu traduccions que ja hi ha de les millors obres de la literatura. Llegiu per favor. Per favor. Per favor. Per favor.

Som a un altre país, a una altra nació, a un altre estat de coses. Malgrat m'adreç a tota la població, no puc deixar de dir-vos que hem perdut la gran oportunitat històrica i que ens avergonyirem davant els nostres fills. Ara bé, accept el resultat i felicit a tot qui es senti guanyador. Jo sols record aquells versos que diuen:

No és això companys, no és això,
ni paraules de pau amb barrots
ni el comerç que es fa amb els nostres drets,
drets que són, que no fan ni desfan.....

Però com diuen els vells, "sols sap viure qui sap riure", ...i som a l'any internacional de la pau, ...i què hem de fer?, ...i l'Otan? ...rataplan, rataplan, rataplan...

Vos dec encara una altra explicació, en el número passat de la revista "Cap Vermell" no aparegué l'article corresponent. Això es deu a que el més de febrer els savis el dedicam a les trobades, simposiums, viatges, conferències, intercanvis i altres quefers que ens donen entitat com a tals savis, permetent-nos la divulgació d'experiències la resta de l'any. Vos puc assegurar que aquest any ha estat pròdig en coneixements, la qual cosa es reflectirà en aquest article.

L'experiència meva que més èxit ha tengut és la del vidre dins l'aigua. Ah! vos faig saber que l'aparició a revistes locals d'articles semblants a aquest és una febre que puja per moments.

Doncs bé, començ ja i així calmaré la vostra impaciència per saber noves.

Record als no subscriptors que si algú encara està constipat, trobarà la solució a l'article del mes de gener.

En aquest vos ensenyaré:

SENYALS DE PLUJA

Podeu ben dir que tendrem aigua:

Quan vegeu que la lluna és d'un groc lènguid i porta un nimbe extens i tot boirós.

Quan a l'esquerra del sol hi distingiu un nuvollet fosc.

Quan els ànecs (ànneres, també mal anomenats "patos") entren i surten sovint de l'aigua i s'hi rabegen.

Quan els bous mengen més de lo regular.

Quan les abelles no surten de les caseres.

Quan les gavines voletegen l'interior.

I quan les granotes boten dintre l'aigua sense fer fent.

Tots aquests senyals podran servir molt per als pagesos de bon de veres. Els mariners tenen altres teories. Però la resta de nosaltres, pobres ignorants, que en els nostres quefers no tenim ocasió de mirar la lluna, els bous, les abelles ni les gavines, i quasi mai no miram el sol per no donar-nos la molèstia de mirar a l'aire, no podem aplicar totes aquestes fites.

Ara bé, és bo saber-ho. I més quan no atura.

Nosaltres hem de fixar-nos en altres senyals. Jo, per exemple, dic, demà plourà:

Quan veig un pam de pols pels carrers.

Quan comença a ploure i no sembla aturar-se.

O quan, estant ben nuvolat, un servidor de vostès surt sense paraigües.

COM S'HA DE FER PER PASSAR L'HIVERN AMB LA ROBA D'ESTIU SENSE TENIR FRED

Experiència també anomenada "Qualitats de la tinta d'impremta".

Després d'explicar-vos com curar els refredats, com no fer etxems, intentaré el més difícil

encara. Per cert, l'apotecari està molt content amb aquests articles.

La pedra filosofal, l'exploració del pol, la quadratura del cercle, el moviment continu, la direcció dels globus, allò dels duros a tres pessetes, el concert econòmic, i la sopa d'all; tot això no és res al costat del descobriment que vaig a relatar.

A partir d'ara, rics i pobres haurem solucionat el problema de la vida, assegurant-nos de la indispensable necessitat de resguardar-se del fred.

El medi és senzillíssim i essencialment barat, ja que no costa cap dobler. Només cal tenir a casa alguns diaris, periòdics o revistes, i aplicar-los del modo que veuran.

L'efecte, per més que sorprengui, és lògic i està basat en anàlisis científiques, ja que és sabut que la tinta d'imprimir és un mal conductor del calor (i per tant, del fred). De la mateixa manera que un tros de gel se conserva bé si s'embolica amb paper imprès, igual podrà guardar-se una cosa calenta... per això no pensam malament quan embolicam el "bocata" amb diaris vells.

Per desafiar les baixes temperatures, com les que hem patit, sense necessitat d'abrigar-se, no ha de fer més que agafar els diaris corresponents (tant se val un o l'altre) i es confeccionen uns calçons i una camiseta que se col·locarà entre la roba de punt i l'exterior. Mai en contacte amb la pell. I procurar que no vengui cap foto d'un polític a ran del pit, que si no hi

ha perill d'agafar una afecció cardíaca.

Observaran que l'operació no és gens difícil de practicar i no té cap inconvenient.

I així podreu fer allò del fresqui, fresqui...

A més, els diaris, per la mateixa qualitat de la tinta i amb un efecte admirable, serviran per protegir les petites humitats dels pisos, ja que col·locant diaris entre les rajoles i les catifes o estores és segur que fugirà aquella sequedat humida tan perjudicial.

Finalment, el paper imprès té també una altra gran utilitat i pocs la saben, i és que no deixa aproximar les arnes ("polillas" en foraster) ni cap altra mena d'insecte, de modo que la roba que es guardi embolicada en paper de diaris se conservarà sense màcula en les respectives calaixeres.

HALLEY (i II)

L'interès despertat per aquest esdeveniment m'ha fet calcular que des de Capdepera es veurà el cometa Halley dia 9 d'abril a les 23 hores des del Far.

I per tant, a tots els interessats vos convoc per aquest dia, hora i lloc. Pensau a dur prismàtics. És un esdeveniment que sols passa cada setanta-sis anys.

EREP.

L L O C S D E V E N D A :

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria L'Orient.
- Llibreria Cala Rajada.
- Llibreria L'Alborada.
- Llibreria Es Mollet.

LES DESPESES MILITARS MUNDIALS SUPEREN EN MÉS DE VINT VEGADES EL TOTAL D'ASSISTÈNCIA OFICIAL PER AL DESENVOLUPAMENT DE TERCER MÓN.

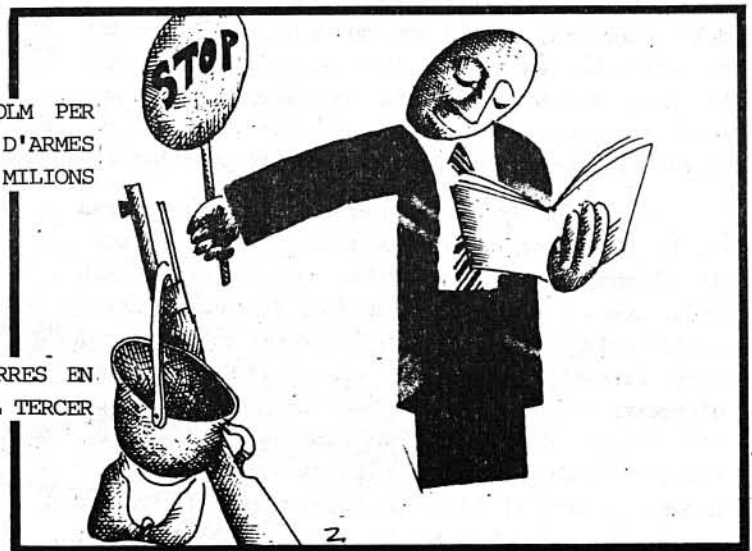

AL VOLTANT DE 60 MILIONS DE PERSONES SÓN MILITARS O TENEN OCUPACIONS RELACIONADES AMB ACTIVITATS MILITARS.

ASSAIG NUCLEAR: ENTRE 1945 I 1978 TENGUEREN LLOC 1.165 EXPLOSIONS NUCLEARS. QUE SERÀ QUAN S'ESTRENI L'OBRA!

SEGONS EL SIPRI (INSTITUT INTERNACIONAL D'ESTOCOLM PER A LA INVESTIGACIÓ DE LA PAU), L'AUGMENT DEL COMERÇ D'ARMES EN ELS PAISOS SUBDESENVOLUPATS HA PASSAT DE 3.000 MILIONS DE DÒLARS EL 1970, A 14.000 MILIONS EL 1978.

ENTRE 1945 I 1979 HAN TENGUT LLOC UNES 130 GUERRES EN LES QUE HAN PARTICIPAT UNS 81 ESTATS, LA MAJORIA DEL TERCER MÓN.

PER CADA SOLDAT ES GASTEN UNS 20.000 \$/ANY. PER CADA NIN ESCOLARITZAT NO ARRIBEN ALS 400 \$/ANY.

PER CADA 100.000 TERRAQUIS HI HA 560 SOLDATS I 85 METGES.

LES ESTADÍSTIQUES DEMOSTREN QUE A EE.UU. EL NÚMERO D'ACCIDENTS A LES INSTAL·LACIONS NUCLEARS ÉS DE DEU PER SETMANA.

Deia jo, el mes passat, que l'Escolar (Preferent) pareixia haver perdut tota opció a res que no fos classificar-se dignament. Ara he de rectificar, com tantes vegades, i mantenir encesa la flama de l'esperança, tota vegada que hi ha possibilitats reals de jugar la fase d'ascens. I és així, entre altres coses, perquè la Federació ha ampliat en un el número d'equips que han de disputar el dit ascens. I també perquè l'Escolar ha entrat en un compàs de regularitat (al manco fins el dia de la victòria davant l'Esporles), imprescindible per a justificar qualsevol aspiració.

Si finalment s'assoleix una plaça per a la lligueta, pens que, més que cap altra vegada, s'estarà en condicions d'aspirar a l'ascens, en funció de la qualitat de la plantilla. Per bé que en una competició tan curta la sort pot jugar un paper fonamental. També pot resultar primordial la mentalitat amb que s'encari aquest tram final, tant per part de la directiva com dels jugadors, així com de l'afició, sobretot de l'afició. És a dir, les "ganes" de pujar que hi hagi poden tenir una influència decisiva. Però, finalment, tot això no són més que especulacions que, com a tals, poden resultar perilloses.

Lo que no hauria de passar és que els arbres de la Preferent no ens deixassin veure el bosc de l'esport local. I evitar que es produïssin fets, com el cessament d'en Joan Terrassa (entrenador dels Juvenils), difícilment explicables. Pens sincerament que en Joan, independentment d'encerts o d'errades, ha fet una feinada durant els últims anys, i l'ha feta amb honestat. Per als jugadors ha estat quelcom més que l'entrenador, i per al Club ha estat quelcom més que un tècnic. Ell ha hagut de tenir tots els maldecaps, des de cuidar-se'n de recollir la roba fins a organitzar els desplaçaments. Ajudes n'ha tengudes poques, per no dir cap, i ara se li agraeixen els serveis prestats amb un cessament que, tal i com van les coses, podia haver-se produït perfectament a final de temporada i d'una manera molt més airosa. Sols mancava una mica de tacte i bones maneres. Llàstima. En Tomeu Pascual "Papa" s'ha fet càrrec de l'equip. Si és capaç de traduir en actuacions pràctiques tota la teoria del futbol que domina, el pandero està en bones mans. Lo únic que me preocupa és que faci canviar les camisetes verdes per unes de blanques, o que deixi a la banqueta els al.lots que manifestin simpaties blau-granes. És broma.

Bé, l'equip senior masculí de basquet, finalment, ha conseguit l'objectiu de proclamar-

se campió de grup. El darrer partit, a la pista de Lluçmajor, sols va tenir un color i el resultat de 62-85 ho diu tot. Per la seva part, l'Imprenta Bahía perdia a Porreres i tot quedava un poc més clar si és que ja no hi estava prou. I ara què? Ara problemes, com sempre. A Na Taconera han d'obrir l'hotel i no volen noses, com és natural. Les obres de la nova pista polideportiva, devora el camp de futbol, just si han començat i és impensable que els "play-off" finals s'hi puguin jugar. Les obres d'acondicionament del Club S'Auba se segueixen demorant. A S'Alzinar s'hi podria jugar, sense que la pista sigui una meravella, pero manquen cistelles reglamentàries. Sols la pista de l'escola S'Auba pareix reunir els requisits necessaris. Seria lamentable que aquesta fase d'ascens, que tant d'esforç ha costat aglapir, ara no es pogués jugar per manca de pista. Sé que per part de l'Ajuntament existeix voluntat de trobar una solució. Al final, se jugarà. Ja ho veureu.

Aurelio

En Guillem Danús s'ha casat i, a més, l'han fet cosa grossa de Banca March a Son Servera. Entre una cosa i altra, ha hagut de deixar de costat l'equip d'infantils (futbol) que venia entrenant. Un equip que, després d'una marxa mediocre, al final ha tngut una remuntada espectacular. He d'aclarir que aquesta reacció no es deu a l'abandó de l'entrenador, sinó, precisament, a la magnífica preparació de que ha estat objecte l'equip, tant a la pre-temporada com durant el campionat, per part d'en Guillem Danús. Ja saps Guillem que et desig lo millor en el teu nou estat i esper que, per bé de l'Escolar, seguiràs prestant la teva col.laboració al Club. Enhorabona!

I això és tot. Ho trobau poc?